

Vastaus valtuustoaloitteeseen 10.2.2025 koskien aikalisää Pohjanmaan hyvinvointialueen yleislääketieteen osastojen sulkemisiin, R. Bystedt ym

Aluehallitus 19.01.2026

ÖVPH/1261/00.02.00/2025

Valmistelija Kotanen Heidi
Palmberg Christian
Syrén Johanna
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Valtuustoaloite on jätetty 10.2.2025. Aloitteessa pyydetään väliarviointia yleislääketieteen osastojen sulkemisiin liittyen. Aloitteessa ehdotetaan päätösten uudelleen käsittelemistä, tilojen hyödyntämistä vähentämään keskussairaalan päivystyksen painetta ja neuvotteluita kiinteistöjen vastikkeista, jotka pohjautuvat käyttökuluihin. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan eri yksiköiden henkilöstön mukaan ottamista kehittämään hoidonporrastusta ja näin vähentämään päivystyksen kuormitusta.

Yleislääketieteen osastojen sulut alkoivat ensimmäisessä Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman vaiheessa 2024 ja tällöin suljettiin yksi osasto Pietarsaaresta ja Vaasasta sekä Laihian vuodeosasto. Näiden kolmen osaston yhteispaikkamäärä oli 45 paikkaa. Toisessa vaiheessa vuonna 2024, (hallituksen kokous 25.11.2024 §262, §265) päätettiin kahden lisäosaston sulkemisesta, Vöyrin osasto ja Kristiinank kaupungissa sijaitseva Selkämeren terveyden osasto. Vuoden 2025 aikana on suljettu vain Vöyrin yleislääketieteen osasto (12 paikkaa). Pihlajalinnan Selkämeren terveyden osaston suhteen neuvottelut ovat jatkuneet vuoden 2025 aikana. Tällä hetkellä käytössä on kahdeksan yleislääketieteen osastoa. Lisäksi palliatiivinen osasto Vaasan keskussairaalan H-talossa tarjoaa hoitoa yleislääketieteen hoitotasolla. Kahdeksan yleislääketieteen osastoa on jaettu akuutin hoidon osastoiksi (4 kpl) ja arvioivan ja kuntouttavan hoidon (4 kpl) osastoihin.

Osastojen profiloinnin osalta työ on vielä kesken. Arviointi- ja kuntoutusosastoilla on tällä hetkellä suurin osa potilaista asumispalvelupaikkaa odottavia. Kristiinank kaupungin osaston sulkeminen tulee tapahtumaan vuoden 2026 alkupuolella (-14 paikkaa). Päätös on tehty myös Pietarsaaren vaativan kuntoutuksen osaston ja yleislääketieteen osastojen yhdistämisestä. Yhdistymisen myötä yleislääketieteen paikkoja vähenee kahdeksan (8) paikkaa. Määrään vaikuttaa lasketaan geriatriiset paikat osaksi erikoissairaanhoidon, tällöin yleislääketieteen paikkamäärä vähennys olisi 13 paikkaa.

Muutosten jälkeen yleislääketieteen paikkoja on käytössä 185 (97 paikkaa suljettu). Näistä osastopaikoista on tämän vuoden aikana ollut 42 - 73 paikkaa asumis- ja kotiin vietävään palveluun odottavien asiakkaiden/potilaiden käytössä. Palveluketjun sujuvoittaminen kevyempiin palveluihin mahdollistaa yleislääketieteen paikkojen riittävyyden ja jopa paikkamäärän vähentämisen.

Paikkavähennyksistä huolimatta potilasmäärä, joka on odottanut ympärivuorokautista asumispaikkaa yleislääketieteen osastolla ei ole noussut. Vuoden 2024 aikana odottajia määrä on vaihdellut 50-90 potilaan välillä. Vuosien 2025 aikana odottajien määrä on vaihdellut 42-79 välillä.

Kevyempiä palveluita on kehitetty yleislääketieteen paikkojen vähentyessä hyvinvointialueen toiminnan aikana. Kotiin vietäviä palveluita, joihin on panostettu ovat kotihoito, kotisairaala, Liisa-liikkuva sairaala, kotikuntoutus ja kotiuttamisen tuen tiimi (entinen tehostettu kotikuntoutus). Liisa-liikkuva sairaala toimii Pietarsaaren ja Vaasan alueella. Kotiuttamisen tuen tiimi Vaasassa, mutta tätä toimintamallia on tarkoitus laajentaa myös Pietarsaareen vuoden 2026 alkupuolella. Kotiuttamisen tuen tiimille suunnitellaan soveltuvaa mallia myös muihin kuntiin. Kotikuntoutusta tarjotaan koko alueella ja

kotisairaala toimintaa tullaan laajentamaan vuoden 2026 alkupuolella myös Kristiinankaupunkiin.

Päivystyksen kuormitukseen vaikuttavia tekijöitä on useita, eikä yksistään yleislääketieteen osastopaikkojen vähentäminen ole ainut tekijä. Päivystykseen on kohdistunut enemmän painetta jo vuodesta 2014 lähtien, kun Vaasassa siirryttiin yhteispäivystykseen ja kunnat samalla lopettivat omat päivystyksensä ja iltavastanottonsa asetusten mukaisesti. Päivystyksessä on aina ollut sekä ruuhkaisia että rauhallisempia aikoja – se kuuluu toiminnan luonteeseen. Juhlapyhät ovat perinteisesti olleet vilkkaampia ajankohtia. Hyvinvointialueelle siirtymisen myötä toiminta on koottu yhden organisaation alle, mikä on parantanut läpinäkyvyyttä ja tuonut esiin haasteita ja epäkohtia aiempaa helpommin. Toisaalta yksi organisaatio mahdollistaa myös ongelmien ratkaisemisen sujuvammin. Päivystyksen läpimenoajat ovat lyhentyneet aikaisemmasta.

Yleislääketieteen osastoilla olevat potilaat, jotka eivät pääse siirtymään oikean palvelun piiriin ovat ruuhkauttaneet osastoja ja täten myös kuormittaneet päivystystä. Palveluketjun virtausta on pyritty kehittämään koko hyvinvointialueen toiminnan aikana ja myös ennen sitä. Myös vuoden 2025 aikana tämän palveluketjun kehittäminen on ollut keskiössä. Toimenpiteitä on tehty yhteistyössä kotihoidon, osastojen, koordinoitikeskuksen, palveluohjauksen, kotiuttamisen tuen ja päivystyksen kanssa yhdessä. Tässä kehittämistyössä on myös kuultu henkilöstöä käymällä läpi eri palveluita.

Teema: 24 /7 paikkojen optimaalinen käyttö -työryhmä on toiminut aktiivisesti koko vuoden 2025 aikana. Kaikki toimialat sote-keskusta lukuun ottamatta on osallistunut palveluiden kehittämiseen asiakas- ja potilasnäkökulmasta mahdollistaen sujuvammat ja oikea-aikaisemmat palvelut. Joulukuussa 2025 järjestettiin kehitystyötä käsittelevä seminaari, jonka paneelikeskusteluun osallistui eri palveluiden työntekijöitä jakamaan näkemyksiään kehitystyön edistämisestä. Tämä kehitystyö tulee jatkumaan myös vuoden 2026 aikana, seuraamalla tilannekuvaa ja kehittämällä edelleen palveluita henkilöstön ja toimialojen kanssa. Vuoden 2026 tulevien osastopaikkavähennysten suhteen on tehty riskikartoitus ja laadittu toimenpiteet riskien ehkäisemiseksi.

Viikottaisessa operatiivisessa tilannekuvassa seurataan muun muassa yleislääketieteenosastojen kuormitusta. Koko palveluketjun kannalta haaste on, että asiakkaita on väärissä palveluissa. Toimenpiteitä on jo tehty, mutta muutokset näkyvät hitaasti ja vaativat vielä suurempia panostuksia niihin palveluihin, joita haluamme painottaa eli kotiin viettäviä palveluita.

Kiinteistöjen käyttöön liittyen vastuuhenkilöt ovat neuvotelleet kuntien kanssa tarvittavien kiinteistöjen osalta. Hyvinvointialueella on suuret säästötavoitteet myös vuokratulujen osalta vuodelle 2026. Väestön palveluiden tarpeen tulee ohjata palveluiden tarjoamista ja sen myötä myös tilojen käyttöä. Tilojen käyttöä joudutaan tiivistämään ja sopeuttamaan siihen, mikä on alueen asukkaiden palveluiden tarve.

Sektorijohtaja ikäihmiset Kotanen Heidi

ehdottaa, että aluehallitus päättää antaa vastauksen valtuustoaloitteeseen selontekona aluevaltuustolle. Hallitus ehdottaa valtuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös: